

Uitvoeringsplan homo-emancipatie in de sport

'Gewoon homo zijn'

stichting Homosport Nederland
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Uitvoeringsplan homo-emancipatie in de sport

'Gewoon homo zijn'

Amsterdam, 15 juli 2008

stichting Homosport Nederland
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS)

Met medewerking van:
DSP-groep BV

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Relatie nota Gewoon Homo zijn - uitvoeringsplan stichting Homosport Nederland	3
1.2	Partners en proces	5
1.3	Werkwijze	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Agenderen van homoseksualiteit in de sport	8
2.1	Aftrapbijeenkomst	8
2.2	Expertmeeting Meedoen Allochtone Jeugd door Sport	8
2.3	Ambassadeurs voor homoseksualiteit in de sport	9
2.4	Vervolg 'Een gele kaart voor de sport'	10
2.5	Transgenders	10
3	Samen werken aan acceptatie van homoseksualiteit in de sport	11
3.1	Gay and Straight alliantie	11
4	Omgaan met homoseksualiteit in de sport	13
4.1	Anti-discriminatie code	13
4.2	Sport & Tolerantie	14
5	Diverse projecten gericht op een tolerant sportklimaat	15
5.1	Advisering gemeenten over sport en homoseksualiteit	15
5.2	Campagne stichting Meer dan voetbal	16
6	Europees homo- en lesbisch emancipatiebeleid	18
6.1	Conferentie EGLSF/AGA	18
7	Begroting	20
	Bijlagen	
Bijlage 1	Gebruikte afkortingen	22

1 Inleiding

1.1 Relatie nota *Gewoon Homo zijn* - uitvoeringsplan stichting Homosport Nederland

In de nota *Gewoon homo zijn*, lesbisch- en homo-emancipatiebeleid 2008-2011 van het ministerie van OCW staan maatregelen die het kabinet in deze periode wil treffen om bij te dragen aan homo-emancipatie. Hoofddoelstelling van de nota is het bevorderen van de sociale acceptatie van homoseksuelen¹ onder de Nederlandse bevolking.

Tevens zijn er vijf operationele doelstellingen die het kabinet zich heeft gesteld om te werken aan de hoofddoelstelling:

- 1 Bevorderen dat homoseksualiteit bespreekbaar wordt gemaakt in verschillende bevolkingsgroepen;
- 2 Aanpakken van geweld en intimidatie tegen homoseksuelen;
- 3 Stimuleren dat maatschappelijke allianties, landelijk en sociaal, van de grond komen;
- 4 Bijdragen aan een homovriendelijke omgeving op school, op het werk en in de sport;
- 5 Vervullen van een actieve Europese en internationale rol.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) draagt vanuit verschillende invalshoeken bij aan het kabinetsbeleid om homo-emancipatie te bevorderen. Eén van de onderwerpen waar VWS zich op richt is sport, zowel in georganiseerd als in 'anders'-georganiseerd² verband.

5-6 Procent³ van de Nederlandse samenleving is homoseksueel en om deze groep te binden is het van belang dat deze sportprogramma's aandacht hebben voor seksuele diversiteit. Homosporters haken gemiddeld op jongere leeftijd af bij sportverenigingen dan andere tieners, om pas na hun 30^e weer aansluiting te zoeken bij de georganiseerde sport.

Veel Nederlandse gemeenten zetten sport in als bindmiddel in de samenleving. VWS stimuleert de inzet van sport als middel binnen haar sportbeleid. Binnen uit het beleid voortvloeiende projecten zou aandacht moeten zijn voor homoseksualiteit in de sport, zodat vroegtijdig afhaken vanwege deze reden voorkomen wordt.

"Het kabinet streeft naar een tolerant sportklimaat, waarin op basis van respect en gelijkwaardigheid samen wordt gesport. In dit sportklimaat moet er plaats zijn voor iedereen en dus ook voor homoseksuele sporters. Dit geldt zowel voor de georganiseerde als voor de ongeorganiseerde sport. Negatieve verschijnselen, zoals discriminatie en intimidatie van homoseksuelen in de sport, manifesteren zich het meest in de sportverenigingen die contactsporten in teamverband organiseren. Dit is onwenselijk en maakt dat homoseksuelen zich ongewenst voelen." Uit: *Gewoon homo zijn*, p42.

Noot 1 Met de term 'homo' of 'homoseksuelen' wordt in dit uitvoeringsplan (in navolging van de nota 'Gewoon homo zijn') bedoeld: lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgender personen.

Noot 2 Met anders georganiseerde sport wordt bedoeld, sport georganiseerd door (sport-)buurtclubs, commerciële organisaties en in andere verbanden.

Noot 3 Het kabinet gaat uit van 0,9 miljoen burgers met een homo-bi-transeksuele voorkeur. Het kabinet baseert zich schattingen van het kenniscentrum seksualiteit van de Rutger Nisso Groep.

Recente rapportages en onderzoeken⁴ geven aan dat sport niet altijd open staat voor homosporters. Homo-emancipatie maakt deel uit van het brede beleid zoals dat zal worden uitgevoerd ten aanzien van sportiviteit en respect.⁵

In de nota *Gewoon homo zijn* wordt een aantal maatregelen geformuleerd gericht op het bevorderen van de sociale acceptatie van homoseksuelen in de sport.

Deze maatregelen luiden:

- De staatssecretaris van VWS zal de acceptatie van homoseksualiteit in de georganiseerde sport agenderen in het overleg met NOC*NSF. Gewenst doel is een gedragscode.
- VWS zal een bijeenkomst organiseren met de sportbonden en andere partners om goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen.
- VWS en OCW dragen zorg dat binnen sportopleidingen aandacht wordt geschonken aan seksuele diversiteit.
- VWS, WWI en Jeugd en Gezin organiseren met de spelers van het programma "Meedoen allochtone jeugd door sport" een expertmeeting over homoseksualiteit.
- Ambassadeurs worden ingezet ter bevordering van sportiviteit en respect.
- Projecten die een tolerant sportklimaat voor homoseksuelen bevorderen worden ondersteund.
- Het SCP-rapport "Een gele kaart voor de sport" krijgt een vervolg. Daarin zal wederom aandacht besteedt worden aan negatieve opmerkingen over homoseksualiteit.
- OCW zal een landelijk initiatief van sportorganisaties ondersteunen. Zo'n 'Gay & straight' sportalliantie zal zich richten op de acceptatie van homoseksuelen.

Alle voorgestelde maatregelen komen aan bod in dit plan. De tweede van de vijf doelstellingen van het homo-emancipatiebeleid, zoals hierboven geformuleerd, komt in de uitwerking van maatregelen niet expliciet aan bod, maar het voorkómen van geweld en intimidatie ten opzichte van homoseksuelen in de sport en de preventie ervan zijn indirect doel van het overgrote deel van de maatregelen.

In het uitvoeringsplan staat hoe stichting Homosport Nederland (sHN) samen met haar partners in de periode 2008-2011 de maatregelen coördineert namens VWS. sHN⁶ is een stichting die opkomt voor de belangen van de homo/ lesbosporters die in georganiseerd verband sporten, bijvoorbeeld bij een sportvereniging. De organisatie heeft veel bestuurlijke sportervaring, ervaring in beleidsontwikkeling en lobbymogelijkheden bij besturen en de politiek. SHN heeft vanuit haar coördinerende rol de afgelopen periode intensief contact gehad met haar partners en met toekomstige partners om input te krijgen voor de invulling van haar activiteiten.

Noot 4 "Het gaat om de sport" (Mulierinstituut, 2003), "Gewoon doen" (SCP, 2006). "Het voordeel van thuis spelen" (Mulierinstituut) en "Een gele kaart voor de sport" (SCP, 2007).

Noot 5 Beleidsbrief "De kracht van sport" (oktober 2008)

Noot 6 Stichting Homosport Nederland is lid van NOC*NSF, NCS en de Europese federatie van homo/lesbo sportverenigingen EGLSF.

1.2 Partners en proces

VWS heeft verschillende partijen uit het veld bij het proces betrokken. Eind 2007 en in de eerste helft van 2008 zijn diverse gesprekken gevoerd met onder andere NOC*NSF, KNVB, JBF, Stichting Meer dan Voetbal. Stichting Homosport Nederland heeft in verband met het uitvoeringsplan contact gezocht met NSA, VSG en MOVISIE⁷ en een aantal sportbonden.

Het is van belang dat de uitvoering van de bovengenoemde maatregelen breed gedragen wordt door diverse organisaties, op verschillende niveaus en in diverse lagen van de sportwereld. Sportbonden, opleidingsinstituten, gemeenten en pers en media zijn daarbij belangrijke spelers in het veld.

Sportbonden

Bonden spelen een belangrijke rol in de infrastructuur van de sport. Zij faciliteren de verenigingen met hun leden bij het organiseren van sportactiviteiten. Bonden maken technisch beleid, bonden kunnen ingezet worden in de communicatie naar hun leden en bonden leiden trainer/coaches en scheidsrechters op. Grote bonden met een hoge publieke zichtbaarheid (zoals de KNVB) hebben weer een andere rol dan bonden van sporten waar al veel homosporters openlijk actief zijn (zoals KNZB en NeVoBo). De good practices van deze groep bonden kunnen positief ingezet worden ten aanzien van de overige bonden. Ook kleinere, niet-teamsport bonden, geven aan samen te willen werken, hun verenigingsaanbod meer toegankelijk te maken voor de doelgroep.

Sportopleidingsinstituten (ALO, CIOS, opleidingen Sport en Bewegen)

In de sportopleidingsinstituten worden mensen opgeleid tot gymnastiekdocent, trainer maar ook tot sportmanager. Allemaal mensen die invloed hebben op de sfeer en die iets kunnen doen aan de in- en uitsluitingmechanismen die ook in de sport voorkomen. Het is om twee redenen belangrijk om aandacht aan seksuele diversiteit te besteden in de sportopleidingen. Ten eerste komt het ten goede aan de individuele ontwikkeling van 'seksueel diverse' studenten. Ten tweede om een goede basis te leggen om later in de praktijk met seksuele diversiteit in de sport om te kunnen gaan.

Gemeenten

Gemeentelijk sportbeleid is traditioneel vooral gericht op het faciliteren van sportbeoefening en was daardoor hoofdzakelijk gericht op accommodatie-beheer- en ontwikkeling. De afgelopen jaren richt het sportbeleid zich steeds meer op de inzet van sport als middel, onder andere als middel tegen overgewicht, als middel om integratie te bevorderen en mensen bij dit alles te betrekken. Binnen gemeentelijke sportstimuleringsprojecten kan ruimte worden gecreëerd voor het thema homoseksualiteit, waardoor een bijdrage wordt geleverd aan de acceptatie van en een leven lang sporten voor homoseksuele sporters.

Pers/ media

Pers en Media spelen een belangrijke rol in het project in verband met de beeldvorming. Sportjournalisten komen vaak uit de sport zelf en zij kunnen

Noot 7 Movisie ondersteunt gemeenten bij het vormgeven van beleid, onder andere het homo-emancipatiebeleid. Movisie omvat onder andere het Kenniscentrum homo- en lesbisch emancipatiebeleid.

kritischer worden op discriminatie en uitsluiting in de sport. SHN zal de media aanspreken op mediauitingen die daar bedoeld of onbedoeld aan bijdragen.

1.3 Werkwijze

Het homo-emancipatiebeleid wordt in de periode 2008-2011 hernieuwd vormgegeven. Hieronder wordt aangegeven hoe dat eruit gaat zien.

Resultaat

Van het resultaat wordt zowel verwachte output als outcome geformuleerd. Met output wordt producten, activiteiten en diensten bedoeld, en met outcome maatschappelijke effecten. De doelstellingen worden zo concreet mogelijk vastgesteld, zodat tussentijds en na afloop van de periode 2008-2011 bepaald kan worden of deze zijn gehaald. Voor een 0- en na-meting zullen een aantal specifieke vragen toegevoegd worden aan de Sportersmonitor (najaar 2008). Zoals een screeningsvraag naar seksuele gerichtheid, waardoor analyses mogelijk worden ten aanzien van sportparticipatie en ervaringen rond homoseksualiteit in de sport. Deze sportersmonitor wordt in 2010 herhaald, zodat er geen apart onderzoek hoeft te worden uitgezet om een 1-meting te doen om te signaleren of er een ontwikkeling heeft plaatsgevonden.

Rolverdeling en samenwerking

De rijksoverheid heeft de kaders van het beleid bepaald. Binnen deze kaders is ruimte voor eigen invulling. SHN coördineert de maatregelen in opdracht van VWS. VWS blijft eindverantwoordelijke voor het beleid, sHN is verantwoordelijk voor de uitvoering. sHN heeft een inspanningsverplichting om alles te doen wat binnen haar macht ligt om de gewenste resultaten te behalen.

In eerste instantie verstrekt VWS subsidie voor de periode 2008. Dan volgt er een evaluatiemoment voor de toekenning van middelen voor de periode 2009-2011. In juli 2008 hebben minister Plasterk van OCW en staatssecretaris Bussemaker een brief verzonden aan de beoogde organisaties voor een 'homo-hetero' alliantie in de sport: NOC*NSF, KNVB, NSA en JBF. In de brief wordt aan deze partijen verzocht om vóór 15 augustus 2008 met een voorstel voor een werkplan te komen. SHN is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de maatregelen en de in dit uitvoeringsplan opgenomen activiteiten. SHN is daarbij afhankelijk van de medewerking van verschillende spelers in het veld, maar is niet verantwoordelijk voor medewerking van deze partijen.

PR en communicatie

Het is van belang partners, spelers in het veld op de hoogte te houden van de activiteiten en de rol die sHN heeft bij het uitvoeren van de maatregelen uit de nota 'Gewoon homo zijn'. Dit doet de stichting middels een website en een digitale nieuwsbrief (minimaal vier keer per jaar). Daarnaast stuurt sHN persberichten waar relevant.

1.4 Leeswijzer

Bij het opstellen van het plan volgen de hoofdstukken voorgenomen maatre-

gelen van VWS met betrekking tot homo-emancipatie en sport, zodat direct inzichtelijk wordt hoe stichting Homosport Nederland hier invulling aan geeft. De maatregelen zijn divers van aard, zowel qua inhoud als qua duur van de activiteit. Ook staan er in het uitvoeringsplan al bestaande activiteiten, waar sHN een rol in gaat vervullen. Sommige maatregelen worden daarom meer uitgebreid weergegeven dan andere.

Alle maatregelen dragen bij aan de hoofddoelstelling sociale acceptatie van homoseksualiteit in de sport, daarnaast worden per hoofdstuk subdoelstellingen aangegeven. Na de inleiding in dit hoofdstuk 1 ziet de opbouw van het uitvoeringsplan er als volgt uit:

- In hoofdstuk 2 komen de maatregelen aan de orde die primair gericht zijn op het agenderen van homoseksualiteit in de sport.
- Hoofdstuk 3 betreft de alliantie 'Gay and Straight'. Vanuit de alliantie worden werkplannen opgesteld gericht op sociale acceptatie van homoseksualiteit in de sport.
- Vervolgens staan in hoofdstuk 4 maatregelen die naast agenderen van het thema binnen de sport -en ook het sportonderwijs- een aantal concrete maatregelen behelzen.
- In hoofdstuk 5 staan diverse maatregelen gericht op bevorderen van tolerantie en een homovriendelijk sportklimaat.
- In hoofdstuk 6 staat de maatregel gericht op Europees homo-emancipatiebeleid, namelijk de in maart 2009 te houden conferentie van de EGLSF.
- Het uitvoeringsplan sluit in hoofdstuk 7 af met de begroting.

2 Agenderen van homoseksualiteit in de sport

In dit hoofdstuk staan maatregelen die een bijdrage leveren aan het bespreekbaar maken van homoseksualiteit in de sport. Het is van belang het onderwerp op de agenda te zetten van verschillende organisaties binnen de sport en ingezette activiteiten, projecten, strategieën in te bedden in de sportstructuur. Zodat na 2011 homoseksualiteit in de sport op de agenda van de spelers in het veld blijft staan en de ingezette mentaliteitsverandering wordt doorgezet.

2.1 Aftrapbijeenkomst

Het startschot voor homo-emancipatie in de sport wordt gegeven tijdens een aftrapbijeenkomst. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om de Gay & Straight Alliantie voor te stellen (zie H3). Tijdens de aftrapbijeenkomst wordt tevens het door JBF geschreven boek met achtergrondverhalen over homoseksuele en lesbische topsporters gepresenteerd. In dit boek zal naar voren komen hoe deze personen hun seksuele identiteit beleven in en topsportmilieu. Bij voorkeur vindt deze aftrapbijeenkomst plaats tijdens de Landelijke Ontmoetingsdag Breedtesport van 25 november 2008. Indien dit niet mogelijk blijkt zal er een aparte aftrapbijeenkomst georganiseerd worden.

Resultaat

- Presentatie alliantie aan partners.
- Presentatie handreiking sport aan partners.
- Presentatie van het boek: 'Gelijk spel' van JBF.
- Beleidsmakers van gemeenten, sportbonden, provincies en maatschappelijke organisaties wonen deze presentatie bij.

Partners

VWS, (koploper-) gemeenten, sportbonden, sportbestuurders.

Uitvoering

sHN

Planning

De aftrapbijeenkomst zal plaatsvinden in november 2008.

2.2 Expertmeeting Meedoen Allochtone Jeugd door Sport

De expertmeeting over homoseksualiteit Meedoen Allochtone Jeugd door Sport (MAJS), is gericht op de partners van het project Meedoen Allochtone Jeugd door Sport. Voornaamste doel van deze expertmeeting is bewustwording van de problematiek en het gezamenlijk vinden van oplossingen.

Uit het onderzoek 'Seks onder je 25^e' van RNG-groep is gebleken dat allochtone jongeren negatiever tegenover homoseksualiteit staan dan autochtone jongeren. In het programma MAJS staat de ontmoeting en het met vele partners realiseren van een sportieve samenleving voorop. Daarin dient ook plaats te zijn voor wederzijds respect tussen allochtonen en homoseksuelen.

Aandacht voor seksuele diversiteit in de sport is daarom noodzakelijk.

Resultaat

- Agenderen thema binnen project Meedoen Allochtone Jeugd door Sport
- Kennis en bewustwording.
- Draagvlak bij betrokkenen binnen het project MAJS .
- In de follow up van de expertmeeting kunnen afspraken gemaakt worden voor concrete activiteiten met het project MAJS en SHN.

Partners

Gemeenten, sportbonden

Uitvoering

SHN legt contact met de ambtelijke werkgroep MAJS om te bespreken hoe het thema homoseksualiteit in de sport binnen het project kan worden geagendeerd. Samen met NISB zal sHN bekijken waar ruimte is om aan te haken bij bestaande geplande expertmeetings.

Planning

2009-2010: expertmeeting

Het is heel goed mogelijk dat vanuit de expertmeeting een vraag om meer kennis en scholing ontstaat. Waar mogelijk worden bestaande trainingen, clinics en informatiebronnen ingezet. In de nadere planning zal rekening gehouden moeten worden met de mogelijkheid voor coördinatie en eventueel ontwikkelen van meer toegesneden scholing.

2.3 Ambassadeurs voor homoseksualiteit in de sport

Ambassadeur in de Sport is een initiatief van het ministerie van VWS. Een aantal (ex-) topsporters vervult een functie als rolmodel vanwege hun status in de sport. Zij worden ingezet tijdens diverse sportevenementen en vragen aandacht voor maatschappelijke thema's. Tijdens een aantal bijeenkomsten brengen de ambassadeurs de positie van homoseksuelen in de sport ter sprake. Zij doen dit bij bijeenkomsten gericht op sportbonden, sportverenigingen en overige organisaties in de sport. De inzet van ambassadeurs geldt voor de gehele periode van het uitvoeringsplan (2008-2011).

De ambassadeurs krijgen van sHN ondersteuning bij hoe en wanneer zij het onderwerp homoseksualiteit in de sport ter sprake kunnen brengen. Daartoe wordt hun in 2008 een clinic aangeboden, om met sHN af te stemmen welke gelegenheden zich voor dit doel lenen.

Resultaat

- Ambassadeurs weten wat de positie van homoseksuelen in de sport is.
- Ambassadeurs weten waar ze terecht kunnen voor vragen en verdere informatie.
- Ambassadeurs kunnen gesprekspartners doorverwijzen.
- Ambassadeurs weten hoe ze homoseksualiteit bespreekbaar kunnen maken.

2.4 Vervolg 'Een gele kaart voor de sport'

SCP maakt in opdracht van VWS een vervolg op het rapport 'Een gele kaart voor de sport'⁸. Het onderzoek wordt in de loop van 2008 afgerond. Het onderzoek richt zich onder andere op de positie van homoseksuele mannen en vrouwen in de sport.

Resultaat

- Meer zicht krijgen op ervaringen uit de praktijk. Daarbij zal ook een vergelijking worden gemaakt met andere maatschappelijke sectoren.
- SHN legt contact met SCP om na te gaan of er nog aanvullende analyses met betrekking tot homoseksualiteit in de sport kunnen worden toegepast op bestaande data. Indien dit mogelijk is wordt onderzocht of dit wenselijk is.
- Tevens zal SHN het ministerie van VWS adviseren over de uitkomsten van het onderzoek en de wenselijkheid van eventuele bijsturing van beleid.

2.5 Transgenders

Sociale acceptatie van transgenders in de sport is een probleem. De acceptatie van transgenders in de sport heeft ook een sporttechnische kant. Zij ervaren problemen met het deelnemen aan wedstrijden of competitie in en rond hun transitie periode. NOC*NSF heeft de bonden geadviseerd de richtlijnen van het IOC te volgen. Voor sportende transseksuelen betekent dit dat zij een aantal jaar uitgesloten zijn van wedstrijden of deelname aan competitie. Het hormoongebruik kan tot doping-gerelateerde problematiek leiden. Het is een onderwerp dat specifiek in de sport speelt, het heeft te maken met mogelijke fysiek nadeel voor de tegenpartij bij m/v transseksuelen. Het speelt daardoor meer bij m/v transseksuelen dan bij v/m transseksuelen. Omdat de groep actieve transseksuele sporters waarschijnlijk niet groot is, kan de mogelijkheid onderzocht worden binnen algemeen geldende richtlijnen op individuele basis een advies uit te brengen. Ervaringen in andere landen kunnen hierbij van nut zijn. Groot-Brittannië en de handelwijze bij de Eurogames 2008 in Barcelona kunnen in dit verband als voorbeelden worden gebruikt.

Resultaat

- Positieve beeldvorming en sociale acceptatie van transgenders in de sport bevorderen, waar mogelijk door gebruik van beeldmateriaal.
- Bespreekbaar maken van transgenderproblematiek in de sport.

Noot 8 De publicatie (2007) is het resultaat van een *quickscan* van fysieke en verbale agressie, discriminatie en intimidatie, alcoholgebruik en roken in de sport. Er wordt gekeken naar hoe vaak deze onwenselijke praktijken voorkomen, hoe vaak mensen mikpunt of slachtoffer zijn en hoe omstanders (zoals medesporters of toeschouwers) dit gedrag ervaren (www.SCP.nl).

3 Samen werken aan acceptatie van homoseksualiteit in de sport

Het kabinet wil met maatregelen stimuleren dat maatschappelijke allianties, landelijk en sociaal, van de grond komen. Deze allianties dragen bij aan sociale acceptatie van homoseksualiteit, in dit geval in de sport. De inzet van partners bij de uitvoering van de verschillende maatregelen is onontbeerlijk; het is daarom essentieel dat de partners zich aan de resultaten committeren. SHN zal zich gedurende 2008 sterk maken om allianties te vormen met NOC*NSF, KNVB en andere partijen die interesse tonen. Middels een brief (juli 2008) roepen minister Plasterk en staatssecretaris Bussemaker de beoogde partijen binnen de G&S alliantie (NOC*NSF, KNVB, NSA en JBF) op om medio augustus een voorzet te geven voor een werkplan voor de periode tot en met 2011.

3.1 Gay and Straight alliantie

Gedeelde verantwoordelijkheid voor integratie en acceptatie van homoseksuele, lesbische en biseksuele sporters. Integratie en sociale acceptatie van homoseksualiteit is niet alleen een verantwoordelijkheid van homoseksuelen, maar ook van niet-homoseksuelen. Het kabinet stimuleert zogenaamde Gay & Straight allianties (GSA) om de gezamenlijke strijd tegen homofobie op te pakken.

SHN, NOC*NSF, NSA, JBF en MOVISIE hebben in gezamenlijk overleg overeenstemming bereikt over de doelstelling van de GSA: het aanpakken van homodiscriminatie in de sport. Het doel van de alliantie zal zijn bewerkstelligen dat iedereen de vrijheid binnen de sport krijgt om te zijn wie hij of zij is. Binnen de Alliantie starten in eerste instantie gelijktijdig twee trajecten. Het eerste traject is een coalitie van sportkoepels en homo(sport)-organisaties. Het tweede traject behelst een plan van aanpak van sHN samen met NOC*NSF en een aantal aangesloten sportbonden. Beide trajecten zetten in op bewustwording van de problematiek rond homoseksualiteit in de sport en op de activiteiten die betrokken organisaties kunnen doen om de problematiek aan te pakken. Insteek van de aanpak is enerzijds bevorderen van sociale acceptatie van homoseksualiteit binnen reguliere sport, anderzijds het legitimeren van het bestaan van specifieke homosportverenigingen.

Een plan van aanpak volgt en zal buiten het bestek van deze uitvoeringsplannen besproken en vastgesteld worden met de ministeries van VWS en OC&W

Resultaat

- Samenwerking vergemakkelijkt de uitvoering, biedt een voorbeeldfunctie en een steviger positie als gesprekspartner.

Partners

NOC*NSF, NSA, JBF, MOVISIE, sHN vormen een alliantie.

Uitvoering

NOC*NSF zit namens de bonden in de alliantie en zal een overleg opstarten met een aantal bonden om van daaruit een advies op te stellen voor activiteiten die binnen de georganiseerde sport kunnen plaatsvinden om de sociale integratie van homoseksuelen binnen de sport te bevorderen. De regie van dit overleg komt na opstart in handen van SHN. SHN polst ook de interesse van afzonderlijke bonden om zich te verenigen in een alliantie.

Planning

Najaar 2008 overeenstemming over het actiepuntenplan. Op basis van dit plan zullen de activiteiten voortkomend uit het plan worden gefinancierd.

4 Omgaan met homoseksualiteit in de sport

Eén van de doelen van het kabinetsbeleid is bijdragen aan een homovriendelijke omgeving op school, op het werk en in de sport. In de sport worden daartoe een aantal maatregelen ingezet. Ook binnen deze maatregelen blijft agendering een rol spelen, maar naast dit doel wordt er ook actief gewerkt met en aan producten die moeten leiden tot acceptatie van homoseksualiteit, bewustwording en kennis van homoseksualiteit.

4.1 Anti-discriminatie code

De anti-discriminatie-code is gericht op sportbonden. De bonden worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid als belangenbehartiger, bemiddelaar en voorlichter wanneer het gaat om homoseksuelen in hun sport. Het is van belang dat sportbonden met homosportverenigingen hun achterban kennen en rekening houden met het specifieke profiel van deze verenigingen.

De uitvoering van deze maatregel start met het moderniseren van de tekst van de huidige anti-discriminatie code. Deze anti-discriminatie-code is tijdens een Algemene Ledenvergadering in 1994 aangenomen door alle leden van NOC*NSF, maar nooit geïmplementeerd. Door de tekst opnieuw vast te stellen en met bonden een plan voor handhaving op te stellen wordt het onderwerp weer onder de aandacht gebracht. De anti-discriminatie-code is breder dan alleen discriminatie op grond van seksuele voorkeur. Alle discriminatiegronden die in Nederlandse en Europese wet en regelgeving vastliggen, komen erin aan de orde.

Resultaat

- In 2011 ligt er een gemoderniseerde tekst van de anti-discriminatie code.
- In 2011 zijn alle 72 aangesloten sportbonden van NOC*NSF op de hoogte van de gedragscode en zijn zij voorzien van kennis om de gedragscode te hanteren.
- In ieder geval hebben de bonden met homosportverenigingen onder haar aangesloten sportverenigingen een functionaris/ aanspreekpunt voor homoseksualiteit.
- Bonden hebben (meer) kennis van hoe om te gaan met discriminatie, in het bijzonder van homoseksualiteit, in de sport.
- Sportbonden hebben kennis van specifieke kenmerken en behoefte aan ondersteuning van homosportverenigingen.
- Sportbonden hebben kennis van de positie van homoseksuelen binnen reguliere sportverenigingen.

Uitvoering en partners

NOC*NSF plus aangesloten sportbonden

Planning

In 2009 initiërende gesprekken rond implementatie van de code.

Medio 2010 ligt er een implementatieplan

September 2010 start implementatie anti-discriminatiecode

4.2 Sport & Tolerantie

Uit het onderzoek 'Het gaat om de sport'⁹ van het Mulierinstituut blijkt dat homoseksuelen weliswaar evenveel sporten als heteroseksuelen, maar dat dit op een andere manier wordt ingevuld. Homomannen sporten meer individueel en in commerciële circuits, lesbische vrouwen doen meer aan teamsporten. De onderzoekers denken dat de cultuur en sfeer in de georganiseerde sport hier een bijdrage aan levert. In het verleden zijn instrumenten ontwikkeld die het sport(technisch)kader ondersteunen om de sport meer inclusief te maken. NSA houdt zich bezig met de implementatie van deze instrumenten. Sportopleidingsinstituten als ALO en CIOS worden benaderd om deze instrumenten te implementeren.

Resultaat

- Bewustwording en kennis bij (aankomend) sportkader.
- Verminderen van (homo)discriminatie.
- Omgaan met verschillen tussen mensen.
- Organiseren van (x aantal) workshops over diversiteit in de sport. De workshops zijn gericht op sportbestuurders, trainers, coaches en sporters.
- De website www.tolerantesporters.nl waarop opdrachten voor deelnemers aan een sportkaderopleiding te vinden zijn, is actueel; de opdrachten worden aangepast aan de ontwikkelingen in de sport en sportkaderopleidingen.
- Integratie van het thema seksuele diversiteit in het curriculum van de sportopleidingsinstituten van CIOS, ALO, opleiding Sport en Bewegen (ROC).
- Aandacht voor het thema seksuele diversiteit binnen opleidingen van bonden.
- Aandacht binnen de opleidingen voor homoseksuele leerlingen.

Uitvoering

Integratie van het thema seksuele diversiteit in het curriculum van de sportopleidingsinstituten van CIOS, ALO, opleiding Sport en Bewegen (ROC). De bedoeling is dat onder het thema burgerschapscompetentie¹⁰ eerder ontwikkelde workshop en lesmaterialen worden geïmplementeerd. Dit vergt een lange adem en veel begeleiding om dit op een juiste manier te laten plaatsvinden.

Planning

De uitvoering van activiteiten binnen deze maatregel zijn voor 2008 integraal opgenomen in de financieringsregeling van VWS voor de NSA.

2009-2011:

Voor deze periode zal de financiering van deze maatregel binnen dit uitvoeringsplan vallen.

Noot 9 Jan Janssens, Agnes Elling en Janine van Kalmthout, Mullier Instituut, Den Bosch 2003
Noot 10 Het vermogen om in de maatschappij als een actieve, zelfstandige en verantwoorde burger te handelen. Het is één van de competenties die is opgenomen in de kwalificatiestructuur binnen het Middelbaar beroepsonderwijs.

5 Diverse projecten gericht op een tolerant sportklimaat

Om ruimte te bieden aan nieuwe en bestaande initiatieven gericht op een tolerant sportklimaat reserveert stichting Homosport Nederland een deel van haar middelen voor nog nader in te vullen projecten. Binnen deze maatregel wordt ruimte gecreëerd om te anticiperen op ontwikkelingen. Enkele projecten hebben zich al aangediend. Deze projecten worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

5.1 Advisering gemeenten over sport en homoseksualiteit

De recente impuls Brede school, Sport en Cultuur biedt met het inzetten van combinatiefunctie kansen om bij een brede doelgroep, namelijk via het onderwijs, het thema homoseksualiteit in de sport onder de aandacht te brengen. Zeker aangezien bevordering van sociale cohesie tot het takenpakket van de combinatiefunctionarissen behoort. Daarnaast kan homo-emancipatie in de sport onderdeel zijn van Wmo-advisering richting gemeenten. Hiervoor is MOVISIE een belangrijke partner.

Ook biedt het NSA project met wijk sportclubs aanknopingspunten. Daarover zijn met de projectleider al gesprekken gevoerd en afspraken gemaakt

Sportwethouders en hun ambtenaren worden actief door sHN benaderd en krijgen tips en tricks over de wijze waarop zij beleid kunnen maken om homoseksualiteit in de gemeentelijke sportvoorzieningen en activiteiten bespreekbaar te maken. Te denken valt daarbij aan subsidiëringvoorwaarden, voorlichting en training van betrokken medewerkers, samenwerking met lokale homosportverenigingen en/ of locale COC's.

De recent verschenen handreiking Homoseksualiteit en Sport, die tot stand is gekomen met middelen van VWS en is ontwikkeld door MOVISIE i.s.m. sHN kan worden benut als middel om gemeenten te informeren. De handreiking maakt op basis van onderzoek en aan de hand van citaten de situatie rond homoseksualiteit in de sport inzichtelijk voor een groot publiek. Ze is in eerste instantie bedoeld medewerkers van gemeenten, maar de handreiking kan ook van nut zijn voor vrijwilligers en professionals in de sport, sportverenigingen en overige organisaties in de sport. MOVISIE benadert gefaseerd alle G50 gemeenten, dat wil zeggen dat vanaf 2008 jaarlijks 18 gemeenten worden bezocht, waarbij homobeleid een thema is. SHN levert een bijdrage over sport en homoseksualiteit.

Naast MOVISIE als samenwerkingspartner is NSA ook een samenwerkingspartner, dit vanwege de wijk sportclubs.

Resultaat

- Agendasetting bij gemeenten met betrekking tot gemeentelijk sportstimuleringsbeleid.
- Ingangen bij anders georganiseerde sport.
- Bewustwording van problematiek van homodiscriminatie.
- De 'koplopergemeenten' (16 gemeenten die een zogenaamde koploperovereenkomst homo-emancipatie hebben gesloten met de Minister van OCW) worden aangesproken om ook in te steken op gemeentelijke

- sportactiviteiten.
- Op een koplopergemeentenbijeenkomst in november 2008 staat homoseksualiteit en sport geagendeerd.
- Professionele houding van trainers/ groepsleiders bereiken ten opzichte van de problematiek bij pubers/tieners rond het thema homoseksualiteit en sport.
- Bereik: in ieder geval de G50 gemeenten.

Uitvoering:

In november 2008 wordt tijdens een door MOVISIE georganiseerde bijeenkomst van de koplopergemeenten door SHN aandacht besteed aan de rol die gemeenten kunnen spelen rond homoseksualiteit in de sport.

Binnen het project wijk sportclubs van de NSA, zal SHN een bijdrage leveren aan de randvoorwaarden die nodig zijn om ervoor te zorgen dat er duidelijke afspraken komen rond omgangsvormen.

- Medewerkers ondertekenen een dergelijke gedragscode.
- SHN zal een bijdrage leveren aan de vertaling van de gedragscode, het plan tot implementatie en de scholing van de medewerkers.
- Zij krijgen scholing over op welke wijze de gedragscode te implementeren
- In eerste instantie wordt er in het algemeen op omgangsvormen ingezet, later specifiekere thema's waaronder homoseksualiteit.
- SHN zal met de homosportverenigingen bekijken of zij een rol in de wijk sportclubs kunnen spelen en deze zo nodig stimuleren.

Planning

2008:

November: bijeenkomst met koplopergemeenten.

Najaar start traject binnen wijk sportclubs.

2009-2011:

Stimuleren dat koplopergemeenten beleid formuleren rond homoseksualiteit in de sport.

Implementatie van de gedragscode in de wijk sportclubs.

5.2 Campagne stichting Meer dan voetbal

Stichting Meer dan Voetbal lanceert in het najaar van 2008 een normen en waarden campagne. De campagne staat niet op zichzelf. Stichting Meer dan Voetbal zal ook een inventarisatie van activiteiten maken en daaruit good practices destilleren om clubs te kunnen adviseren wanneer zij activiteiten rond normen en waarden willen ontwikkelen. De KNVB is partner.

Resultaat

- Binnen de campagne ter bevordering van normen en waarden in het voetbal van stichting Meer dan voetbal zal SHN bijdragen leveren om in de bestaande projecten waar passend homoseksualiteit te integreren.
- Nieuwe geschikte activiteiten die ontwikkeld worden binnen (maar ook buiten) het kader van deze nota zullen aangemeld worden bij het overzicht van good practices die stichting Meer dan Voetbal gaat beheren.
- Eén van de uitingen in de normen en waarden campagne van Meer dan voetbal heeft te maken met homoseksualiteit.
- Zichtbaarheid van homoseksualiteit in de sport.

- Aanpak van discriminatie in de sport en van homoseksualiteit in het bijzonder.
- De doelgroep krijgt een reëel beeld van homoseksualiteit te zien.
- De doelgroep realiseert zich dat seksuele diversiteit ook onderdeel van de voetbalwereld is.
- De doelgroep uit zich positief ten aanzien van 'anders' zijn.
- Omgangsvormen ten opzichte van homoseksuelen verbeteren.

6 Europees homo- en lesbisch emancipatiebeleid

Met de nieuwe nota 'Gewoon homo zijn' en dit uitvoeringsprogramma neemt Nederland internationaal een sterke positie in. Met de aandacht voor Europees homo- en lesbisch emancipatiebeleid wil de overheid leren van goede voorbeelden elders, gebruik maken van de kracht van organisaties in andere landen of die op internationaal niveau opereren en eigen kennis en ervaring delen met anderen.

6.1 Conferentie EGLSF/AGA

In 2009 bestaat de European Gay and Lesbian Sport Federation (EGLSF) 20 jaar. In 1989 werd deze federatie in Den Haag opgericht. VWS treedt op als gastheer voor een conferentie die in het kader van dit 4^e jubileum wordt aangeboden, en tevens voor de Annual General Assemblee die aansluitend op de conferentie wordt gehouden.

Doelgroep

- Doelgroep: homosportorganisaties in Europa.
- sportkoepels en -bonden in Nederland en Europa.

Resultaat

- Uitwisselen van good practices.
- Ervaringen uitwisselen rond activiteiten gericht tegen homofobie.
- Stand van zaken opmaken van (nationale en internationale allianties tegen homofobie in de sport.
- Deelnemers hebben zicht op verschillende werkwijzen om homofobie te bestrijden in de sport.
- Deelnemers hebben zicht op het netwerk van mensen en organisaties die zich bezighouden met homoseksualiteit in de sport.
- Organisaties en personen die zich bezig houden met homoseksualiteit in de sport voelen zich erkend en ondersteund.
- Bereik: 100 deelnemers, waaronder 15 sportbonden. In ieder geval de bonden met homosportverenigingen.

Uitvoering

De conferentie zal zich vooral richten op uitwisselen van good practices waarmee de Nederlandse sportbonden en organisaties kennis kunnen maken met voorbeelden van collega-organisaties in binnen en buitenland. SHN heeft al contact met een aantal Europese organisaties binnen de georganiseerde sport die ervaring hebben met verschillende vormen van activiteiten rond homo-emancipatie. SHN treft voorbereidingen voor AGA en de conferentie in maart 2009, zoekt een voorzitter en maakt afspraken met betrekking tot locatie en accommodatie.

Partners

VWS, EGLSF, Gemeente Den Haag

Planning

Om deze bijeenkomsten goed voor te bereiden worden er verschillende activiteiten in 2008 ontplooid. De conferentie vindt plaats van 6-8 maart 2009.

2011:

Rotterdam heeft zich kandidaat gesteld voor de organisatie van de EuroGames in 2011. Daarvoor is de stichting EuroGames Rotterdam in het leven geroepen. Als Rotterdam tijdens de AGA van de EGLSF daadwerkelijk de Eurogames van 2011 toegewezen krijgt zal sHN hierin een ondersteunende rol spelen.

7 Begroting

Begroting 2008

1.3	Nulmeting	€30.000
1.3	pr en communicatie	€11.000
2.1	Aftrapbijeenkomst	€18.100
2.2	Expertmeeting meedoen allochtone jeugd door sport	€900
2.3	Bespreekbaarheid in de sport	€1.250
2.4	vervolg gele kaart in sport	€1.500
2.5	transgender	€2.000
3.1	Gay and straight alliantie	Pm
4.1	Anti-discriminatie-gedragscode	€18.400
4.2	Sport en tolerantie	NSA budget van 2008
5.1	advisering gemeente	€10.400
5.2	Campagne st Meer dan Voetbal	€4.000
6.1	Conferentie maart 2009	€15.000
	opstellen werkplan 2009	€5.000
	Totaal aanvraag VWS voor 2008	€117.550

Bijlagen

Bijlage 1 Gebruikte afkortingen

ALO	Academie Lichamelijke Opvoeding
AGA	Annual General Assemblée (van EGLSF)
CIOS	Centraal Instituut Opleiding Sportleiders
EGLSF	European Gay and Lesbian Sport Federation
FARE	Football Against Racisme Europe
GSA	Gay & Straight Alliantie
JBF	John Blankenstein Foundation
KNVB	Koninklijke Nederlandse voetbalbond
MAJS	Project Meedoen Allochtone Jeugd door Sport
NCS	Nederlandse Culturele Sportbond
NISB	Nederlands Instituut voor Sport en Bewegingen
NKBV	Nederlands Klim en Bergsport Verbond
NOC*NSF	Nederlands Olympisch Comité* Nederlandse Sport Federatie
NSA	Nederlandse Sport Alliantie
RNG-groep	Rutgers Nisso groep
ROC	Regionaal Opleidings Centrum
SCP	Sociaal Cultureel Planbureau
USBO	Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisationswetenschap
VSG	Vereniging Sport en Gemeenten
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WWI	Ministerie van Wonen, Wijken en Integratie

Overzicht van sporten die in homoclubverband beoefend worden:
Zwemmen
Volleybal
Hockey
Atletiek
Squash
Rugby ((nog) niet bij de rugbybond aangesloten)
Dansen
Tennis
Badminton
Basketbal
Worstelen (en nog wat andere kleine vechtsporten)
Fitness
Skaten